

20 januari 2014

U2013/6021/UC

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM
u.registrator@regeringskansliet.se

FSS yttrande över Unga som varken arbetar eller studerar - statistik, stöd och samverkan (SOU 2013:74)

Sammanfattning

Föreningen Sveriges socialchefer, FSS, har getts tillfälle att lämna synpunkter på SOU 2013:74 "Unga som varken arbetar eller studerar – statistik, stöd och samverkan".

FSS viktigaste synpunkt är att utredningen "tyvärr" i första hand är inriktad på kartläggning och fortsatt analys istället för att föreslå fler konkreta åtgärder som direkt skulle kunna innebära ett steg mot den nollvision som FSS skulle vilja se avseende ungdomar utanför arbete och/eller studier. FSS förstår att uppdraget är formulerat på detta sätt - men tillåter oss ändå att beklaga detta ...

FSS menar vidare (och i samma anda som ovan) att ungdomar inte ska behöva ha socialbidrag över huvudtaget. Det måste finnas andra statliga ekonomiska lösningar för dem genom arbete, praktik eller utbildning. Unga ska inte behöva lägga tid på att söka bidrag utan bör istället rikta all sin kraft och energi på att förbereda sig och/eller etablera sig på arbetsmarknaden.

FSS instämmer annars i flertalet av förslagen i utredningen. Vi tror – precis som utredningen - att dessa förslag på sikt kan bidra till att vi får bättre data som beskriver den verklighet som ungdomar utanför arbetsmarknad och studier befinner sig i. Men utredningen kommer däremot inte att på något märkbart sätt påverka själva verkligheten (utanförskapet) - utan det arbetet kommer i så fall att ske i nästa steg och mot bakgrund av den analys som framkommer när väl dessa nya data har analyserats och följts av åtgärder.

FSS skulle vidare vilja att FINSAM-arbetet fick betydligt mer frirum än det har idag. En kraftfull minskning på regelverk och av regelstyrning där kreativiteten får flöda fritt - givetvis under överinseende av kvalificerade uppföljnings- och utvärderingsögon. Under rubriken "Förstärkt befintliga strukturer för samverkan" ser föreningen förslag som tvivelsutan är ett litet steg på väg åt rätt håll.

I övrigt stödjer FSS i huvudsak de förändringar som föreslås. Med utgångspunkt i sammanfattningens struktur kommenterar FSS förslagen i korthet nedan.

Förslag på indikatorer och uppföljning:

SCB får i uppdrag att publicera en årlig indikator för att beräkna antalet unga som varken arbetar eller studerar. SCB får även ansvaret för att komplettera sina nuvarande gymnasieuppföljningar med ungdomar som saknar gymnasieutbildning.

Ungdomsstyrelsen uppdras genomföra fördjupade analyser av ungdomars övergång mellan skola och arbetsliv.

I enlighet med devisen "Att mäta för att veta" så stödjer FSS förslaget – med förhoppning om att vi med tillhörande konkreta åtgärder också i framtiden skall kunna glädjas över att indikatorerna visar på en uthållig och positiv utveckling för våra ungdomar. Ungdomsstyrelsen uppdrag om "fördjupade

analyser” kommer exempelvis att kunna ge oss ny kunskap för framtida arbete både på nationell, regional och lokal nivå

Bättre kunskapsutveckling:

Analysera Arbetsförmedlingens stöd till ungdomar som står långt ifrån arbetsmarknaden (Statskontoret)

Främja kunskapsbaserade insatser (Socialstyrelsen). (Bland annat genom att bygga ut "Kunskapsguiden" samt undersöka vilka kommunala arbetsrelaterade insatser som fungerat genom åren).

En satsning (25 mnkr/år under 2015-17) inom överenskommelsen om evidensbaserad praktik för god kvalitet inom socialtjänsten. Syftet med satsningen är stimulera till en långsiktig hållbar utveckling avseende arbetamarknadsinsatser för unga personer med ekonomisk bistånd.

FSS är helt enig med utredningen om att ytterligare kunskaper behöver utvecklas och anser därför att en kraftig utökning av den ekonomiska satsningen skulle behöva göras. En satsning omfattande 25 mnkr/år är dock en nästan provocerande blygsam satsning mot en så viktig målgrupp som även i ett omvärldsperspektiv (ungdomsarbetslösheten) är ett monumentalt slöseri med mänskliga resurser som dessutom kostar samhället ansevärliga belopp

Även inom detta område efterlyser FSS i första hand konkreta åtgärder som istället kan bidra/stödja alla ungdomar mot arbete, praktik eller utbildning.

Förstärk befintliga strukturen för samverkan

Satsa på unga inom Samordningsförbund (FINSAM)

Förtydligande av möjligheten att samordna insatser till unga under 20 år utanför gymnasieskolan.

Arbetsförmedlingen ska prioritera samverkan kring unga.

Tillsätt en nationell samordnare för att främja samverkan kring unga

FSS välkomnar prioriteringen - både i kommande regleringsbrev och i den rent pekuniära satsningen (+ 60 mnkr/år i statliga anslag 2015-17). Förtydligande av möjligheten att samordna insatser till unga under 20 år utanför gymnasieskolan är också vällovligt.

FSS stödjer avslutningsvis till fullo förslaget om att kommunen får träffa överenskommelse med landstinget, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen om samverkan i syfte att uppnå en effektivare användning av tillgängliga resurser. Arbetsförmedlingens prioritering av samverkan kring unga (och att utveckla stödet till målgruppen) rimmar även den väl med ovanstående punkt.

En nationell samordnare kan (precis som Hemlöshetssamordnare) bli en funktion som dels sprider goda exempel mellan myndigheter och/eller kommuner samt – minst lika angeläget – utbyter kunskaper och erfarenheter mellan den nationella och lokala nivån.

Rätt till utbildning för unga som inte hör till gymnasiesärskolans målgrupp

Inför en rätt till gymnasial vuxenutbildning

Anmälnings- och omprövningsskyldighet ska gälla alla elever i särskolan

FSS stödjer bägge förslagen.

Ekonomiska konsekvenser

Med en ökad statlig satsning på åtgärder där de nationella trygghetssystemen ges möjlighet att samverka på ett betydligt friare sätt än idag så finns det för det första stora mänskliga värden att vinna. FSS är också övertygad om att de samhällsekonomiska effekterna av en ökad satsning mot de ungdomar som idag finns utanför såväl studier som arbete kommer att ge minst 2 kronor tillbaka på varje satsad statlig krona.

Men den ekvationen ($y = 2x$) förutsätter som sagt att vi går från kartläggning och analys till konkreta åtgärder.

Karl Gudmundsson

Ordförande Föreningen Sveriges Socialchefer, FSS